

Pyrkimys työn verotuksen keventämiseen on osa eurooppalaista työllisyysstrategiaa, jonka tehokkuudesta EU:n jäsenmaat ovat hiljattain keränneet kokemuksia. Samalla on saatu tietoa verokevennysten suuruudesta ja painotuksista eri maissa. Suomessa käytävään verokeskusteluun voi hakea uutta väriä vertaamalla kotimaista ja muiden EU-maiden kehitystä keskenään.

Seija Ilmakunnas
Osastopäällikkö
Eläketurvakeskus

Seija Ilmakunnas pohtii artikkelissaan EU:n työllisyysstrategian toteuttamista työn verotuksen osalta.

Työn verotuksen keventäminen

osana suomalaista ja eurooppalaista työllisyyspolitiikkaa

EU:n työllisyysstrategia lepää neljän pilarin päällä. Ensimmäinen pilari tukee ihmisten työllistymisedellytyksiä ja toinen pilari puolestaan työpaikkojen synnyttämistä. Kolmas pilari pyrkii lisäämään työmarkkinoiden sopeutumista muutoksiin, ja neljäs pilari tavoittelee tasa-arvon edistämistä työmarkkinoilla.

Työn verotus sisältyy ennen kaikkea kakkospilariin. Siellä todetaan mut-

kikkaasti seuraavaa: ”Kunkin jäsenvaltion on tarvittaessa, oman lähtökohtansa mukaisesti, asetettava tavoitte kokonaisverorasituksen asteittaiselle keventämiselle ja soveltuvin osin sekä työhön että välillisiin työvoimakustannuksiin, etenkin suhteellisen vähän ammattitaitoa vaativaan ja heikosti palkattuun työhön, kohdistuvan verorasituksen keventämiselle; tällaiset uudistukset on toteutettava niin,

ettei vaaranneta julkista taloutta tai sosiaaliturvajärjestelmien kestävyyttä pitkällä aikavälillä.”²¹

Verotusta koskevien linjausten sisällyttäminen EU-maiden yhteiseen työllisyysstrategiaan on antanut mahdollisuuden yksittäisten maiden veropoliitiikkaa koskevaan ylikansalliseen arviointiin. Jäsenmaat saavat Euroopan unionin neuvostolta myös suosituksia siitä, missä niiden pitäisi työllisyysasioissa parantaa suoritustaan. Esimerkiksi v. 2001 Suomelle kohdistetut suositukset käsittelivät muun muassa juuri verotusta. Neuvoston kannanotossa todettiin, että Suomessa ”olisi jatkettava nykyisiä poliittisia aloitteita työn verotuksen keventämiseksi: tässä olisi otettava huomioon maan talous- ja työllisyystilanne.”²²

Työllisyysstrategiassa on nähty perustelluksi painottaa työn verotuksen keventämistä erityisesti pienituloisten osalta. Pienituloisia suosivan painotuksen valintaan on mitä ilmeisimmin vaikuttanut se, että koulutusasteen mukaiset erot työttömyydessä ovat yleisesti ottaen suuret. Korkeasti koulutetun työvoiman kysyntä on viime vuosina ollut varsin vahvaa EU-maissa, mutta samalla suurtyöttömyys on jäänyt erityisesti heikosti koulutetun työvoiman yleiseksi ongelmaksi.

Heikosti koulutettujen työttömyyden on myös arvioitu olevan rakenteellista siinä mielessä, että voimakkaankin talouskasvun oloissa se alenee vain hitaasti. Tällainen osa työttömyyttä on luonnollisesti merkittävämpi ongelma kuin suhdannetyöttömyys. Hyvinvointimielessä se merkitsee pysyvää pienituloisuutta ja niukkaa toimeentuloa sekä nyt että tulevaisuudessa, sillä pitkäaikainen työttömyys johtaa selvästi alempaan tulotasoon myös eläkkeellä. Koko kansantaloudenkin kannalta rakenteellinen työttömyys on ongelma, sillä sen vallitessa pulaa työvoimasta voi syntyä entistä varhaisemmassa vaiheessa. Vaikka edellytyksiä suotuisalle talouskehitykselle olisi, kasvu tyrehtyy palkkojen nousun ja inflaation kiihtymiseen korkealla työttömyyden tasolla.

Työn verotus on keventynyt EU-maissa

Politiikkasuositusten ohella työllisyysstrategia on tuottanut vertailutietoa työn verotuksen kehityksestä ja veronkevennysten vaikutuksista eri EU-maissa. Vertailutietoa on saatu erityisesti osana hanketta³, jossa työllisyysstrategian tehoa arvioitiin maittain. Komissio on myös hiljattain julkaissut raportin⁴, joka sisältää arvioiteja veromuutosten työllisyysvaikutuksista.

Työn verotuksen kireyden yksi keskeinen mittari on ollut OECD:n laskema ns. verokiila, joka on näissä arvioissa yhtä kuin työvoimaverojen osuus kokonaistyövoimakustannuksista.⁵ Verokiilan kehitystä tarkastellaan eräänlaisen tyyppitapauksen, ns. keskivertotyöntekijän, kohdalla. Hän on palkansaaja, joka tienaa teollisuuden keskipalkan verran.

Tällä tavoin mitattuna työvoimaverojen trendi on viime vuosina ollut aleneva kaikissa EU-maissa paria poikkeus-

ta lukuun ottamatta. Viimeisten viiden vuoden aikana keskivertotyöntekijän verokiila on alentunut keskimäärin noin kahdella prosenttiyksiköllä.⁶ Edellä mainituissa arvioinneissa on korostettu myönteisenä saavutuksena sitä, että on

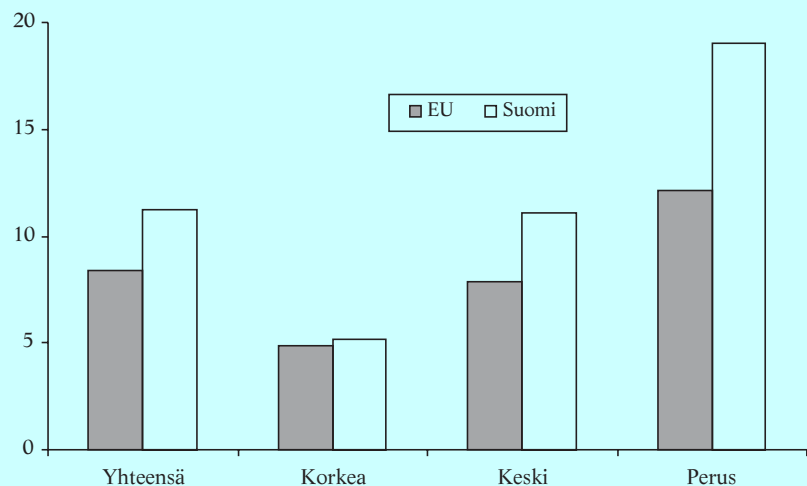
ylipäättään saatu kiristyvän verotuksen trendi katkaistua ja verokiila supistumaan. Toisaalta kehitystä ei ole pidetty riittävänä, sillä tänä vuonna kaikki neljä taulukon 1 korkeimman verokiilan maata saivat suosituksen keventää yhä työn verotusta.⁷ Verokiilan alentaminen on viime vuosina

ollut mahdollista vahvan talouskasvun vuoksi, jos kohta on toteutettu myös joitakin veromenetyksiä kompensoivia korotuksia muussa verotuksessa, esimerkiksi energiaverotuksessa.

Yhteisenä tavoitteena on myös ollut työn verotuksen keventäminen erityisesti pienipalkkaisten kohdalla. Tältä osin toteutunutta kehitystä voidaan mitata tarkastelemalla verotuksen muutoksia sellaisen työntekijän kohdalla, jonka tulotaso on kaksi kolmas-

Työttömyys koskettaa erityisesti heikosti koulutettua, pienipalkkaista työvoimaa.

Kuvio 1. Työttömyysaste koulutusasteen mukaan 2000, Suomi ja EU keskimäärin.

Lähde: Employment in Europe 2001, European Commission.

Taulukko 1. Verokiilan muutokset EU-maissa 1997–2000.

Maa	Verokiila 2000	Muutos, %-yks. 1997–2000	Tuloverojen vaikutus	Sosiaaliturvamaksujen vaikutus		
				yhteensä	työntekijä	työnantaja
Belgia	56,6	-1,2	-0,6	-0,6	0,5	-1,1
Saksa	51,3	-0,7	-0,7	0,0	0,0	0,0
Ruotsi	49,5	-0,3	-1,5	1,2	1,3	-0,1
Ranska	48,1	-0,9	3,4	-4,3	-3,4	-0,9
Suomi	47,5	-1,1	-0,6	-0,4	-0,4	0,0
Italia	46,4	-5,5	1,2	-6,7	0,0	-6,7
Itävalta	45,1	-0,9	-0,6	-0,3	-0,2	0,0
Alankomaat	44,5	2,0	-0,2	2,2	-4,7	6,9
Tanska	44,4	-0,6	-2,6	2,0	1,7	0,4
Espanja	37,6	-1,9	-1,7	-0,2	-0,1	-0,1
Kreikka	36,1	0,1	-0,2	0,3	0,4	-0,1
Luxemburg	35,2	0,2	-0,8	1,0	1,1	0,0
Portugali	33,5	-0,5	-0,6	0,1	-0,1	0,2
UK	30,3	-1,7	-0,5	-1,2	-0,8	-0,5
Irlanti	28,8	-5,2	-4,4	-0,8	-0,4	-0,3
EU 15	45,0	-1,6	0,1	-1,7	-0,9	-0,8

Lähde: G. Carone & A. Salomäki (2001), Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment incentives in the EU, European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, Economic Paper 160.

osaa keskivertotyöntekijän tulotasosta. Pienipalkkaisen työntekijän verotus keveni kolmella prosenttiyksiköllä eli keskimäärin hieman enemmän kuin keskivertotyöntekijällä. Ranskaa lukuun ottamatta missään maassa kevennyksiä ei ole painotettu vahvasti pienituloisia suosivalla tavalla. Tämä pätee myös Suomeen.⁸

EU-maat ovat valinneet eri tavoin sen, painottuvatko kevennykset tuloverotukseen vai sosiaalivakuutusmaksuihin (taulukko 1). Ranska ja Italia ovat selkeitä esimerkkejä maista, joissa painopiste on ollut sosiaalivakuutusmaksujen alennuksissa. Niissä tuloverot ovat itse asiassa kasvattaneet verokiilaa. Pohjoismaissa puolestaan on kevennetty tuloverotusta.

Eroja voidaan tarkastella myös painotuseroina työvoiman kysynnän ja tarjonnan välillä. Ansiotuloverotuksen välitön vaikutus näkyy työvoiman tarjonnassa. Esimerkiksi pienituloisille palkansaajille suunnattu ansiotuloverotuksen kevennys heijastuu suoraan työstä käteen jäävän ansiotulon kasvuna, mikä lisää työhön osallistuvuu-

ta. Toki tällainen verokevennys heijastuu myös palkkavaikutusten kautta myöhemmin työvoimakustannuksiin ja työn kysyntään, mutta välittömän vaikutuksen avulla arvioituna kysynnässä on työvoiman tarjontaan painottuva toimenpide. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen alennukset näkyvät puolestaan suoraan työvoimakustannuksissa ja työn kysynnässä. Vaikutukset heijastuvat palkkaneuvotteluiden kautta myöhemmin sekä työn kysyntään että tarjontaan. Verokevennyksen ensisijaiset vaikutuskanavat lähtökohtana pitäen voidaan kuitenkin arvioida Pohjoismaiden painottaneen enemmän työn tarjontaa ja vastaavasti Ranskan ja Italian työvoiman kysyntää.

Tasaisesti eri tuloluokkiin kohdistuneet tuloverokevennykset ovat olleet suosittuja siksi, että ne nauttivat laajaa poliittista kannatusta. Näin todetaan EU:n komissiossa tehdyssä maakohdistaisten työllisyyspolitiikan arviointien yhteenvedossa.⁹ Poliittisesta suosiotaan huolimatta ne eivät kuitenkaan välttämättä ole työllisyysvaikutusten

kannalta tehokkain tapa alentaa verotusta. Ainakin välittömien työn tarjontavaikutusten kannalta pienituloisimpiin painottuvaa tuloverotuksen keventämistä on pidetty parempana vaihtoehtona. Suurituloisten kohdalla verokevennyksen ns. tulovaikutus voi syödä ison osan sen positiivisesta vaikutuksesta työn tarjontaan.¹⁰

Miten veronkevennykset ovat Suomessa vaikuttaneet työn kysyntään?

Veronkevennysten työllisyysvaikutusten eksakti arviointi on vaikeaa, sillä toteutuneeseen työllisyyden kehitykseen ovat vaikuttaneet samanaikaisesti monet muutkin tekijät kuin työn verotus. Veronkevennysten vaikutuksen eristäminen edellyttää viime kädessä analyysia myös siitä, miten kevennyksiin palkanmuodostuksessa sopeudutaan. Niin ikään ei riitä arvioida sitä, miten yksityisen sektorin työn kysyntä kasvaa, vaan huomioon pitäisi ottaa myös se, missä määrin julkisen sekto-

rin työllisyys heikkenee alentuneen verokertymän ja sitä kautta tiukemman budjetin kautta.

Osana edellä mainittua työllisyysstrategian tehon arviointia on Suomessa esitetty laskelmia toteutettujen verokevennyksen vaikutuksista työn kysyntään.¹¹ Pohjana tässä työssä ovat olleet aiemman tutkimuksen¹² tulokset työn verotuksen palkkavaikutuksista ja työn kysynnän herkkyydestä työvoimakustannusten muutoksen suhteen.

Pekka Sinkon laskelmien mukaan veronkevennykset selittävät karkeasti arvioiden noin kymmenesosan parantuneesta työllisyydestä aikavälillä 1997–2001. Koska tuloverotus on Suomessa ollut veronkevennyksen pääväline, niin pääosa tästä vaikutuksesta tulee tämän veromuodon osalle. Sosiaaliturvamaksujen kevennykset ovat olleet varsin vaatimattomia suhteessa tuloverotuksen kevennyksiin, ja verokevennyksen työllisyysvaikutuksesta vain vajaa kolmannes perustuu niiden alenemiseen.

Em. arvioinnin pohjana olevat aiemmat tulokset viittaavat siihen, että ko. veromuotojen kustannustehokkuuksissa ei ole kovin suurta eroa. Toisin sanoen erilaisilla verokevennyksillä aikaansaatu työllisyyden lisäys merkitsee suunnilleen yhtä suurta julkisen talouden tasapainon heikennystä. Kummassakin tapauksessa verotuksen käyttö työllisyyden kohentamiseen tulee suhteellisen kalliiksi.¹³

Tämä kustannustehokkuus on sidoksissa siihen, miten palkkaneuvotteluissa reagoidaan verotuksen muutoksiin. Jos julkisia palveluita arvostetaan ja palkansaajat näkevät verotuksen tason ja julkisten menojen välisen yhteyden, niin tuloverotuksen kiristykset kasvattavat palkkavaateita vain vähän.¹⁴ Tällöin näiden kiristysten vaikutus yritysten työvoimakustannuksiin ja työllisyyteen jää vähäiseksi. Sama pätee kääntäen myös verokevennyksen vaikutuksiin. Tällainen

julkisen talouden tulo- ja menupuolen yhteyden näkeminen ja sisäistäminen on todennäköisintä keskitettyjen palkkaneuvottelujen tapauksessa.

Sosiaalivakuutusmaksujen muutokset siirtyvät yritysten työvoimakustannuksiin sekä suoraan että välillisesti palkkavaikutusten kautta. Yhtenä ääritapauksena on se, että yritykset pystyvät siirtämään ko. maksujen korotuksen kokonaan työntekijöiden maksettaviksi alempien palkkojen muodossa. Tällöinkin yritysten työvoimakustannukset eivät muutu eikä vaikutusta työllisyyteen myöskään tule. Tämän kaltainen tilanne voi syntyä paitsi yritysten suuren neuvotteluvoiman tilanteessa myös silloin, jos sosiaaliturvamaksujen ja niillä rahoitettujen etujen välillä on tiivis linkki.

Työeläkemaksujen ja niillä rahoitettujen etuuksien välille voidaan lähtökohtaisesti ajatella tällainen yhteys, ja ko. maksujen korotuksia voidaan pitää suoraan tulevaisuuteen siirretyn pal-

kanosan kasvattamisena. Eläkemaksuihin menevä palkanmaksuvara on ikään kuin ”päältä pois” välittömistä palkkavaateista. Tällaisen maksujen ja etuuksien välisen tiiviin linkin johdosta sosiaaliturvamaksujen korotusten vaikutus työvoimakustannuksiin voi jäädä vähäiseksi. Tässäkin yhteydessä

mekanismit pätevät myös toiseen suuntaan, jolloin maksukevennyksen vaikutukset työllisyyteen jäävät vähäisiksi.

Todellisuudessa tilanne on kuitenkin paljon monisyisempi. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut koostuvat monista eri osista, ja näiden eri osien välillä on suuria eroja siinä, miten tiivis yhteys maksujen ja niillä rahoitettujen etuuksien välillä on. Työeläkemaksujen ja työeläkkeiden välistä yhteyttä voi lähtökohtaisesti pitää varsin tiiviinä, mutta esimerkiksi työnantajan kansaneläkemaksujen ja niillä rahoitettujen etuuksien välillä ei ole suoraa yhteyttä. Tällaiset erot merkitsevät sitä, että

sosiaalivakuutusmaksujen muutosten palkkavaikutuksia ei itse asiassa olekaan kovin perusteltua tarkastella yhtenä kokonaisuutena.

Työeläkemaksujen ja niillä rahoitettujen etuuksien välinen yhteys pätee erityisesti silloin, kun maksukorotusten voidaan ajatella suurella todennäköisyydellä heijastuvan tulevien etuuksien paranemisena. Voidaan kuitenkin ajatella tilannetta, jossa maksua joudutaan korottamaan esimerkiksi heikentyneen väestökehitysarvion johdosta. Eri perusteilla tehtyjen maksukorotusten palkkavaikutuksien voidaan olettaa poikkeavan toisistaan.

Atkinson (2002) on korostanut sitä, että sosiaalivakuutuksen yhteydessä on kysymys myös odotuksista ja siitä, miten muutokset koetaan ja mielletään.¹⁵ Odotukset esimerkiksi toistuvista eläkeleikkauksista voivat aikaansaada kehän, jossa tulevaisuudessa saataviin etuuksiin ei ainakaan täysinmääräisesti uskota. Jos usko katoaa, katoaa samalla myös halu tinkiä tämän hetken palkkavaatimuksista.

Mitä kannattaa ottaa huomioon tulevissa veroratkaisuissa?

Työttömyysongelman luonne ja rakenteellisen työttömyyden taso ovat tärkeitä lähtökohtia mietittäessä tulevia veroratkaisuja. Jos työttömyysongelmissa on kysymys pitkälti vain laman synnyttämästä poikkeustilasta, se poistuu ”omia aikojaan” talouden kehityksessä suotuisasti. Jos taas työvoiman tarjontaan ja kysyntään liittyy perustavanlaatuista epäsuhtaa jatkossakin siten, että työttömät ja uudet työpaikat ovat olennaisilta osin erilaisia, niin ongelmat säilyvät mittavina tulevinakin vuosina.

Viimeksi mainitun, ja rakennetyöttömyyden kannalta ongelmallisemman, vaihtoehdon puolesta puhuu se, että Suomi on erikoistunut ja erikoistumisessa korkean teknologian aloille. Tämä merkitsee samalla sitä, että tuo-

Suomessa tapahtuneesta työllisyyden kasvusta vain pieni osa on ollut työn verotuksen keventämisen ansiota.

tannon rakenne muuttuu edelleen tietoon ja osaamiseen perustuvaan suuntaan. Tämä vähentää omalta osaltaan vähän tuottavien ja pienipalkkaisten työtehtävien kysyntää. Tämän kehitysuunnan jatkuminen voimakkaana merkitsee sitä, että jatkossakin työttömät ja uudet työpaikat ovat ”eri paria” ja ns. kohtaanto-ongelmat säilyvät keskeisinä. Hallitsevana piirteenä pysyy se, että työvoiman rakenne muuttuu paljon hitaammin kuin työpaikkojen rakenne.

Tällaisessa tilanteessa korostuvat ne toimenpiteet, joilla voidaan kuroa umpeen työttömien ”osaamiskuilua”. Toisaalta on perusteltua myös se, että tuetaan työpaikkojen syntyä niilläkin aloilla, jotka eivät perustu korkeaan osaamiseen. Veroratkaisut, joilla tähdätään työvoimakustannusten alentamiseen erityisesti matalapalkkaisten töiden osalta, voivat olla osa tätä rakennepolitiikkaa.

Tällaisen painotuksen ongelmiksi on nähty verotuksen progression kasvaminen ja sen mukana tuloloukkuongelmat. Esimerkiksi ansiotulovähennyksen kasvattaminen on nostanut rajaveroastetta sillä tuloalueella, jossa ko. vähennys pienenee. Jo työmarkkinoilla toimivien lisätyön tekemiseen liittyviä tuloloukkuongelmia voitaneen kuitenkin pitää pienempinä kuin sitä ongelmaa, että työtön ei työllistyessään pysty parantamaan elintasoaan. Lisäksi tutkimustulokset viittaavat myös siihen, että työn kysynnän puolella verotuksen korkeampi progressio johtaa matalampiin palkankorotusvaatimuksiin ja on tätä kautta työllisyyden kannalta edullista.¹⁶

Ansiotuloverotuksen kevennyksillä on rajansa tässä suhteessa, sillä valtion verotuksessa verotettavan tulon alaraja on jo nykyisellään varsin korkea. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä on käytetty useampana vuonna peräkkäin pienipalkkaisen työn verotuksen kevennyksen välineenä. Senkin käytölle on omat rajansa, sillä sen kasvattaminen johtaa helposti kunnallisverotuksen veroprosentin nousuun, mikä omalta osaltaan syö

Seija Ilmakunnaksen mielestä veroratkaisuilla pitäisi tukea työpaikkojen syntyä niilläkin aloilla, jotka eivät perustu korkeaan osaamiseen.

tämän veroinstrumentin tehoa. Ansio-
tuloverotukseen liittyvät rajoitteet
merkitsevät samalla sitä, että sosiaalivakuutusmaksujen porrastaminen palkan mukaan on varteenotettava työllisyyspolitiikan keino.¹⁷ Porrastukset ovat perusteltuja järjestelmissä, joissa vakuutusperiaate ei ole määräävä eli kansaneläke- ja sairausvakuutuksessa.¹⁸

Suomessa suhtautuminen EU:n yhteiseen työllisyyspolitiikkaan ei ole ollut kovin innostunutta. Sen ei katsota tuoneen juurikaan lisäarvoa Suomessa jo aiemmin valittuun kansalliseen politiikkaan. Tämä arvio sisältyy komission toimeksiannosta suoritettuun Euroopan työllisyysstrategian kansalliseen vaikuttavuusarviointiin. Arviointiraportissa myös todetaan, että Suomen politiikkamalli on laaja-alaisempi kuin EU-maiden yhdessä omaksuma työllisyysstrategia.¹⁹ Siinä korostetaan hallitusohjelman merkitystä sekä sitä, että työllisyyspolitiikkaa ja muuta talouspolitiikkaa on perusteltua tarkastella tiiviinä kokonaisuutena. Näin on Suomessa raportin mukaan myös menetelty, mutta ansio tästä ei suinkaan lankea EU:n työllisyysstrategial-

le. Hyvää politiikkaa olisi osattu tehdä ilman sitäkin. Voi kuitenkin kysyä, kannattaisiko Suomessa ottaa enemmän tosissaan ainakin se strategian osa, jonka mukaan verokevennyksiä olisi syytä painottaa pienituloisia suosiavasti.

VIITTEET

¹ ”Euroopan unionin neuvoston päätös, tehty 18. päivänä helmikuuta 2002, jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi vuodeksi 2002”, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 1.5.2002.

² Euroopan unionin neuvoston 19.1.2001 antama suositus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan täytäntöönpanosta.

³ European Commission, Directorate-General for Employment and Social Affairs (2002), Impact Evaluation of the EES, Background paper ”Tax-benefit reforms and taxation on labour”, http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2002/may/tax_en.pdf.

⁴ G. Carone & A. Salomäki (2001), ”Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment incentives in the EU”, European Commission, Di-

rectorate-General for Economic and Financial Affairs, Economic Paper 160.

⁵ Verokiila saadaan laskemalla ensin näkin yhteen tulovero ja työnantajan sekä työntekijän sosiaalivakuutusmaksut ja suhteuttamalla tämä yhteismäärä kokonaistyövoimakustannuksiin (palkka + työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut).

⁶ Ks. European Commission, Directorate-General for Employment and Social Affairs (2002), emt.

⁷ Euroopan unionin neuvoston 18.2.2002 antama suositus jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan toteuttamisesta.

⁸ Pienituloisen henkilön verokiila aleni Suomessa aikavälillä 1997–2001 2,8 prosenttiyksikköä, ja keskiwertotyöntekijän verokiila aleni 2,4 prosenttiyksikköä (ks. P. Sinko (2002), ”Labour Tax Reforms and Labour Demand in Finland 1997–2001”, VATT-Keskustelualoitteita 275.). Tuloverotuksen osalta verokevennyksen tasainen jakautuminen käy ilmi julkaisusta J. Kurjenoja (2002), ”Työn verotuksen kehittämisen taloudellisia lähtökohtia”, Veronmaksajain Keskusliitto, Verotietoa 29.

⁹ Ks. European Commission, Directorate-General for Employment and Social Affairs (2002), emt.

¹⁰ Ks. tarkemmin M. Kuismanen (2002), ”Tuloverotuksen reformit työn tarjonnan lisääjänä”, PTT-katsaus 2/2002.

¹¹ Ks. P. Sinko (2002), emt.

¹² S. Honkapohja & E. Koskela & R. Uusitalo (1999), ”Työllisyys, työn verotus ja julkisen talouden tasapaino”, Kansantaloudellinen aikakauskirja 1/1999.

¹³ Tämä veronkevennyksen kalleus tulee ilmi sekä tutkimuksesta Honkapohja et al. (1999) että tutkimuksesta Pehkonen (1998), ”Palkanasetanta ja työttömyys”, teoksessa M. Pohjola (toim.) (1998), Suomalainen työttömyys, Helsinki: Taloustieto Oy.

¹⁴ Ks. tarkemmin J. Kilponen & P. Sinko (2001), ”Taxation and the Degree of Centralisation in a Trade Union Model with Endogenous Labour Supply”, VATT-Keskustelualoitteita 250.

¹⁵ T. Atkinson (2002), ”Taxation and the Basis for the Welfare State”, esitelmä Säätytalolla 10.6.2002 seminaarissa Tax Policy in International Framework.

¹⁶ Ks. tarkemmin E. Koskela (2002), ”Labour Taxation and Employment in Trade Union Models: A Partial Survey”, teoksessa S. Ilmakunnas & E. Koskela (toim.) (2002), Towards Higher Employment – The role of labour market institutions, Helsinki: VATT-Publications 32.

¹⁷ Kohdennettuja sosiaalivakuutusmaksujen alennuksia pidetään suositel-

tavina myös EU:n työllisyysstrategian arvioinnin yhteenvedossa, ks. European Commission, Directorate-General for Employment and Social Affairs (2002), Impact evaluation of the EES– overview of technical analysis, http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2002/may/description_en.pdf

¹⁸ Ns. Somera-toimikunta (Komiteanmietintö 2002:4) esittää kannanotoissaan, että maksujen ja niillä rahoitettujen etuuksien yhteyttä on tiivistettävä ja että työnantajan työn tekemiseen liittyvät maksut on perusteltua poistaa. Vaiheittainen eteneminen ja ko. maksujen poistaminen ensi vaiheessa matalapalkkaisesta työstä on yksi mahdollisuus edetä tähän suuntaan.

¹⁹ Ks. European Commission, Directorate-General for Employment and Social Affairs (2002), The evaluation of the first five years of the European Employment Strategy, Finland, http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2002/may/eval_fi.pdf